

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

โรงเรียนเป็นองค์กรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน แนวคิดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนจึงเป็นความสำคัญสูงสุดในการปฏิบัติงานของกระทรวงศึกษาธิการโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นชนบทซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงโอกาสในการเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพจากการรายงานของธนาคารโลก พบว่า ผลการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จอย่างยิ่งในการขยายโอกาสทางการศึกษา ขณะที่คุณภาพของการศึกษาการจัดการศึกษามีแนวโน้มลดลง โดยมีโรงเรียนเฉพาะที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเทียบเคียงได้กับค่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศสหรัฐอเมริกา แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ที่อยู่ในเขตชนบทยังด้อยคุณภาพ ทั้งผลการวิจัยยังพบว่าการทุ่มเททำงานจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนาเด็กด้อยโอกาสในท้องถิ่นชนบทจะส่งผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ (Economic Returns) ของประเทศอย่างยิ่ง ทั้งยังลดปัญหาสังคม และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรโดยรวม

กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตระหนักในความสำคัญดังกล่าว จึงกำหนดนโยบายการพัฒนา “โรงเรียนคุณภาพ” ในท้องถิ่นชนบทเพื่อให้มีความเพียบพร้อมที่จะเป็นต้นแบบหรือศูนย์สาธิตการให้บริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ตลอดจนเป็นศูนย์รวมหรือเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน ทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมและเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของเชื่อมั่นและศรัทธาในการปฏิบัติงานของโรงเรียนและไม่จำเป็นต้องส่งบุตรหลานไปเรียนในเมืองนำไปสู่การลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง โดยโรงเรียนและชุมชนสามารถจัดกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ บริการและเชื่อมความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ (เกียรติศักดิ์ สุทธิหลวง, 2560 : 12)

โครงการโรงเรียนดีประจำตำบล เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์การดำเนินงานในการพัฒนาโรงเรียนด้อยโอกาสและโรงเรียนขนาดเล็กในชนบท เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองทั้งในเรื่องคุณภาพ โอกาส และการมีส่วนร่วมโดยโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเต็มที่ได้รับปัจจัยนำเข้าที่มีมาตรฐานสูง เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ทั้งยังตอบโจทย์การกระจายอำนาจที่จะเกิดความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกด้วย เพราะโรงเรียนดีประจำตำบลมีการบริหารงานที่เน้นการร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินโครงการ “โรงเรียนดีประจำตำบล” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาในภาคการศึกษา 1/2553 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับ 1 โรงเรียน (ยกเว้น กทม.) รวม 128 โรงเรียน เพื่อเป็นโรงเรียนนำร่องรุ่นที่ 1 ในปีงบประมาณ 2553 (สมเกียรติ ขอบผล, 2553 อ้างถึงใน จตุพร ทั้งทอง, 2555 : 2-3) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียน คือ จะต้องเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมหรือโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาหรือโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับตำบล มีพื้นที่กว้างขวางเพียงพอต่อการจัดหรือพัฒนากิจกรรมต่างๆ มีผู้บริหารที่มีศักยภาพสูงในการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม

อยู่ในพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก เป็นศูนย์กลางระหว่างโรงเรียนด้วยกันและชุมชน และโรงเรียนจะต้องมีพื้นฐานความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน เมื่อโรงเรียนได้รับพัฒนาอย่างเต็มรูปแบบแล้ว โรงเรียนจะมีความสำเร็จตามที่ต้องการ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับสูงไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งใน 5 กลุ่มสาระหลัก 2) โรงเรียนสร้างวัฒนธรรมหรือวิถีประชาธิปไตยอย่างเข้มแข็งและไม่มีปัญหาเสพติด 3) โรงเรียนมีความร่วมมือกับชุมชนผู้ปกครองคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเข้มแข็ง 4) นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีสำนึกความเป็นไทย มีความรู้และทักษะพื้นฐานด้านอาชีพ มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ระดับสูง และมีสุขภาพพลานามัยดี 5) นักเรียนมีความรู้และทักษะอย่างที่ดีด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาที่สองอื่นๆ ตามความสนใจหรือความถนัด (ศูนย์สารนิเทศการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553 อ้างถึงใน จตุพร ทังทอง, 2555 : 3)

โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เป็นโครงการที่จะสร้างคุณภาพด้านการศึกษาให้กับประเทศโดยมีเป้าหมายขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นระดับตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล มุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม งานอาชีพ และสุขอนามัย ตลอดจนเป็นศูนย์รวมบริการการศึกษาแก่นักเรียนและชุมชนที่จะช่วยเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแก่นักเรียนในท้องถิ่นชนบท ส่งผลต่อการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชน บ้าน วัด รัฐ และโรงเรียน โดยวางกรอบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตอบโจทย์ใน 6 ระดับ ได้แก่ 1) โจทย์ระดับโลก : ส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 และเตรียมผู้เรียนสู่ยุคดิจิทัล 2) โจทย์ระดับประเทศ : ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี นโยบายประเทศไทย 4.0 ศาสตร์พระราชา ทั้งหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการทรงงาน 23 ข้อ และพระบรมราโชวาทของในหลวงรัชกาลที่ 9 และพระบรมราโชบายของในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้านการศึกษา 4 ข้อ คือ มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีงานทำ มีอาชีพ และเป็นพลเมืองที่ดี 3) โจทย์ระดับภาคของประเทศไทย : ค้นหาสิ่งที่ต้องพัฒนา จุดแข็งจุดอ่อน 4) โจทย์การพัฒนากลุ่มจังหวัดและจังหวัด : การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อตอบโจทย์ผู้เรียนในระยะยาว 5) โจทย์การพัฒนาตามบริบทอำเภอ/ตำบล/ท้องถิ่น : การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่สร้างความสุขสู่ชุมชน 6) โจทย์การพัฒนานักเรียนตามความแตกต่างและศักยภาพเป็นรายบุคคล : ส่งเสริมการศึกษาตามความถนัดของนักเรียน ชี้แนะให้คำแนะนำในสิ่งที่เด็กถนัดและทำได้ดี (โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล, 2562 : ออนไลน์)

จากการศึกษาโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลและโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล พบว่าโครงการมีวัตถุประสงค์การดำเนินงานในการพัฒนาโรงเรียนด้อยโอกาสและโรงเรียนในชนบท ให้เป็นโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล มุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม งานอาชีพ และสุขอนามัย ตลอดจนเป็นศูนย์รวมบริการการศึกษาแก่นักเรียนและชุมชน ที่จะช่วยเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแก่นักเรียนในท้องถิ่นชนบท ส่งผลต่อการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชน บ้าน วัด รัฐ และโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนซึ่งถือเป็นหลักประกันกับชุมชนว่า โรงเรียนคุณภาพ จะส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้รับความรู้ กระบวนการและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงตน ดำรงชีวิตในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ตลอดจนเป็นศูนย์รวมหรือเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมและเกิดความรู้สึกเป็น

เจ้าของ สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนในการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน นำไปสู่การลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชนร่วมกันจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์ เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง

การบริหารโรงเรียนมีแนวคิดทฤษฎีที่เป็นแนวทางสนับสนุนการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพจะต้องมีระบบการบริหารที่ดีดังต่อไปนี้ Lunenburg and Ornstein (2000) ได้นำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงระบบไว้ว่า การวิเคราะห์การดำเนินงานขององค์การทางการศึกษาและบทบาทของผู้บริหารการศึกษา โดยใช้กรอบแนวคิดระบบเปิด (Open-systems Framework) มิติการดำเนินงานของสถานศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการแปรสภาพ (Transformation Process) และผลผลิต (Outputs) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Owens (1998 อ้างถึงใน อุตม ชูสิวรรณ, 2559 : 24) ได้เสนอแนวคิดทฤษฎีระบบไว้ว่า สถานศึกษาที่เป็นระบบประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) จากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น ความรู้ที่มีอยู่ของสังคมนั้น ๆ ค่านิยม เป้าหมายที่มีการคาดหวังและงบประมาณ เป็นต้น กระบวนการ (Process) ของระบบย่อยต่าง ๆ เช่น โครงสร้าง คน เทคโนโลยีและงาน เป็นต้น ผลผลิต (Outputs) ที่กลับคืนสู่สิ่งแวดล้อมหรือสังคม และการบริหารที่ดีจะต้องเป็นการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ ซึ่ง Oakland (1993) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารคุณภาพทั้งองค์การเป็นแนวทางเพื่อการปรับปรุงความสามารถในการแข่งขันประสิทธิผล และความยืดหยุ่นขององค์การทั้งหมดเป็นวิธีการสำคัญในการวางแผน จัดองค์การทำความเข้าใจกิจกรรมแต่ละอย่างแต่ละส่วนของการทำงานมุ่งไปสู่จุดหมายเดียวกัน โดยนำทุกคนสู่กระบวนการปรับปรุงคุณภาพ โรงเรียนคุณภาพจึงต้องมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เพื่อประโยชน์ต่อผู้เรียนและสังคมให้บรรลุตามความมุ่งหมายที่กำหนดจะเห็นได้ว่าโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน โดยอาศัยหลักการแนวคิดทฤษฎีเป็นแนวทางในการพัฒนาซึ่งต้องใช้ความทุ่มเทในทุกด้านจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการมุ่งสู่เป้าหมายที่ชัดเจน ด้วยการมีทรัพยากรที่เพียงพอและมีคุณภาพอีกทั้งการมีวิสัยทัศน์ของการบริหารหลักสูตรและการสอนที่กว้างไกลและความเป็นผู้นำของผู้บริหารและครูในการพัฒนา พร้อมทั้งบรรยากาศแห่งการยอมรับนับถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพื่อจะเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารที่มุ่งสู่คุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการการศึกษา

เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งอำเภอที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอทับสะแก อำเภอบางสะพานและอำเภอบางสะพานน้อย ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ห่างไกลตัวอำเภอ และการเดินทางเข้ามาในอำเภอเมืองต้องใช้เวลานาน การที่มีโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลถือเป็นโครงการที่ช่วยพัฒนาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้แก่เด็กที่อยู่ในพื้นที่ชนบท และเป็นโอกาสให้กับนักเรียนในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นความต้องการให้มีโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลเป็นโรงเรียนที่เป็นศูนย์กลางในชุมชนเป็นต้นแบบ มีความพร้อมให้บริการการศึกษาที่มีคุณภาพ ตลอดจนเป็นศูนย์รวมหรือเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน สร้างโอกาสให้นักเรียนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมและเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาในการพัฒนาคุณภาพของ

โรงเรียนในการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน นำไปสู่การลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง โรงเรียนและชุมชน ร่วมกันจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์ เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ทั้งนี้เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลที่มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการนำรูปแบบไปพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลให้มีคุณภาพต่อไป

คำถามของการวิจัย

รูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักพัฒนานวัตกรรมการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 คน ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 2 คน ผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 5 คน ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 3 คน และอาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 14 คน

ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพ การบริหารคุณภาพทั้งองค์การ (Total Quality Management) และแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาเชิงระบบแนวคิดของ ลูเนนเบอร์ก และออนสไตน์ (Lunenbug and Ornstein, 2000 : 19), ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel, 2001 : 13) และโอเวนส์ (Owens, 1998 : 43)

2. แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ ตามแนวคิดของ ครอสบี (Crosby, 1980 : 15), ซัชกิน และกิเซอร์ (Sashkin & Kiser, 1993 : 3), ดีเซนโซ และรอบบินส์ (De cenzo & Bobbins, 1996 : 41), (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2554 : 3) และองค์ประกอบของการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ ตามแนวคิดของ (อุดม ชูสิวรรณ, 2559 : 31), (วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, 2552 : 111 – 112), แม็คคินเซย์ (McKinsey's 7-S Framework), โกทซ์ และเดวิส (Goetsch & Davis, 1994), วิลเลียมส์ (Williams, 1994 : 24) และเดล และมิเชลล์ (Dale and Miche, 1994 : 10 – 13)

3. เป้าหมายของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลจะต้องมีโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลอย่างน้อยตำบลละ 1 โรงเรียน ต้องมีความเข้มแข็งทางวิชาการ เป็นสถานศึกษาคุณธรรม มีความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา (ITA) และเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม งานอาชีพ และสุขภาพอนามัย เป็นโรงเรียนศูนย์รวมการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถให้บริการการศึกษาแก่นักเรียนและชุมชน อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความพร้อมในทุกด้าน ทั้งสมรรถนะ ศักยภาพ และความสามารถในการบริหารจัดการ มีความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรมการบริหารจัดการเรียนการสอนคลังนวัตกรรมการเรียนการสอน ซึ่งนักเรียนทุกคนในตำบลได้รับโอกาสและเข้าถึงการบริการและสวัสดิการทางการศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่นชนบทและนักเรียนมีการพัฒนาด้านสติปัญญา (Intelligence Quotient) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient) มีทัศนคติ (Attitude) มีพัฒนาการด้านร่างกายสมวัย (Physical) และมีพัฒนาทักษะชีวิตตามกระบวนการลูกเสือ ปฏิบัติตามค่านิยม 12 ประการ มีคุณลักษณะตามโรงเรียนสุจริต มีความรัก ห่วงแหนและความภูมิใจในชาติ โดยใช้แนวคิดแบบ STAR STEMS และมีคุณธรรมอัตลักษณ์ตามแนวทางโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เพื่อปลูกฝังความเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ (Moral Quotient) สามารถรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เมื่อจบการศึกษามีงานทำ โดยทุกภาคส่วนทั้งเอกชน บ้าน วัด/ศาสนสถานอื่นๆ รัฐ และโรงเรียน มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนและพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารคุณภาพทั้งองค์การ หมายถึง เครื่องมือการบริหาร (Management Tool) ที่มีจุดมุ่งหมายให้องค์การประสบความสำเร็จ ซึ่งสมาชิกองค์การทั้งหมดได้เข้ามาเกี่ยวข้องในการผลิต โดยใช้เทคนิคและเครื่องมือในการบริหารคุณภาพต่าง ๆ ให้ได้คุณลักษณะของผลผลิตที่มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประสิทธิผล

โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล หมายถึง โรงเรียนที่เป็นศูนย์กลางในชุมชน เป็นต้นแบบ มีความพร้อมให้บริการการศึกษาที่มีคุณภาพตลอดจนเป็นศูนย์รวมหรือเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน สร้างโอกาสให้นักเรียนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมและเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนในการส่งบุตรหลาน

เข้ามาเรียน นำไปสู่การลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง โรงเรียนและชุมชนร่วมกันจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์ เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล หมายถึง การบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การวัดผลประเมินผล การมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำ การวางแผนกลยุทธ์ การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยี และการทำงานเป็นทีม

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง การพัฒนาความรู้ความสามารถของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยโรงเรียนจะต้องมีนโยบายการพัฒนาสมรรถนะ ศักยภาพ และความสามารถในการบริหารจัดการ มีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหาร การจัดการเรียนการสอน โรงเรียนจึงต้องมีการพัฒนาความรู้ให้แก่ครูบรรจุใหม่เพื่อให้ทำงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์และทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข

การวัดผลประเมินผล หมายถึง กระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติงาน โดยมีความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา (ITA) โดยมีเกณฑ์การวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน

การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมหรือดำเนินงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลและสร้างความร่วมมือระหว่างเอกชน บ้าน วัด/ศาสนสถานอื่น ๆ อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาของโรงเรียน

ภาวะผู้นำ หมายถึง การบริหารของผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนจะต้องมีความพร้อมในทุกด้านทั้งสมรรถนะ ศักยภาพ และความสามารถในการบริหารจัดการ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง สามารถแก้ปัญหาการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน

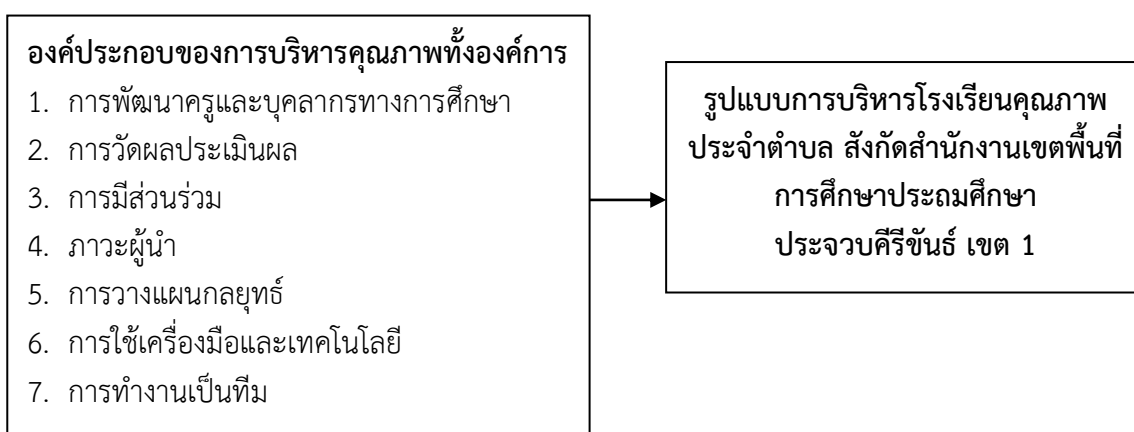
การวางแผนกลยุทธ์ หมายถึง การวางแผนการปฏิบัติการทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่เป็นรูปธรรม โดยมีการนำข้อมูลสารสนเทศมาประกอบการตัดสินใจในการวางแผนขอรับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อการพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ แผนควรปรับใช้ได้ตามสถานการณ์พร้อมทั้งรองรับการเปลี่ยนแปลง

การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยี หมายถึง เครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยโรงเรียนมีนโยบายการใช้วัสดุ สื่ออุปกรณ์ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ส่งเสริมความกระตือรือร้นใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีการพัฒนา ด้านสติปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ มีทัศนคติที่ดี รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก

การทำงานเป็นทีม หมายถึง การร่วมมือร่วมใจของผู้อำนวยการโรงเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และหน่วยงานองค์กรภายในและภายนอกในการขับเคลื่อนและพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลให้ประสบความสำเร็จ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ ตามแนวคิดของ (อูตม ชูลีวรรณ, 2559 : 31), (วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, 2552 : 111 – 112), แม็คคินเซย์ (McKinsey's 7-S Framework), โกทซ์ และเดวิส (Goetsch & Davis, 1994), วิลเลียมส์ (Williams, 1994 : 24) เดล และมิเชลล์ (Dale and Miche, 1994 : 10 – 13) และเป้าหมายของโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ซึ่งพบว่ามีความสอดคล้องกัน จึงแสดงได้ดังกรอบแนวคิดต่อไปนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ ดังนี้

1. เป็นแนวทางในการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ให้เกิดโรงเรียนที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง
2. เป็นต้นแบบในการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขตอื่นๆ ให้เหมาะสมกับบริบท